

Náučný chodník Premeny lesa

Kraj:	Žilinský
Okres:	Námestovo
Geomorfologické jednotky:	Oravská kotlina a Podbeskydská vrchovina
Geologické jednotky:	neogénne sedimenty, kvartérne riečne a organogénne sedimenty (rašelina) a flyšové pásmo
Chránené územie:	Chránená krajinná oblasť Horná Orava
Prístup:	bus Klin
Východisko:	Klin, križovatka Kliňanská cesta × ul. K Boru
Trasa:	Klin, ul. K Boru - Klinské rašelinisko, vyhliadková veža a späť - turistické rázcestie Klin, ZŠ (Ž) - Klin, Gromadova ul. - Grapa (797 m n. m.) - turistické rázcestie Vahanov (Kopanica), kaplnka (Ž) - osada Ťaskovka - Klin, Vyšný koniec
Dĺžka, prevýšenie:	9 km, prevýšenie 280 m
Čas prechodu:	3 h
Počet zastávok:	13
Náročnosť:	nenáročná až stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické, lesnícke

Typ chodníka: samoobslužný, okružný s odbočkou, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: V strednej časti trasa vedie súběžne so žltou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2013

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je; leták Náučný chodník Premeny lesa (2013)

Kontakt: ŠOP SR, Správa CHKO Horná Orava, Bernolákova 408, 029 01 Námestovo, tel. 043 / 5522 466

Poznámky: (1) V zónach B (Klinské rašelinisko a Ťaskovka) v rámci CHKO Horná Orava je pohyb mimo značených chodníkov zakázaný. (2) Správa CHKO Horná Orava poskytuje v území exkurzie (tel. 0903 298 284).

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Klin. Obec na severnom Slovensku na severnom okraji Oravskej kotliny presahujúca až do Podbeskydskej vrchoviny pozdĺž Klinského potoka. Bola založená podľa valaského práva pred rokom 1567 Františkom Thurzom. Obyvatelia sa zaoberali najmä chovom oviec a dobytky, pestovaním ľanu, plátenníctvom, drevorubačstvom, pltníctvom a šindliarstvom. Dominantou obce je kostol sv. Antona Paduánskeho z roku 1825. Zachovalo sa niekoľko plátenníckych kúrií a remeselníckych domov z 19. storočia, ktoré sú kultúrnymi pamiatkami. K obci patrí vyššie v doline, už v Podbeskydskej vrchovine, ležiaca osada Ťaskovka s malým lyžiarskym strediskom a rovnomenným chráneným územím (viac v samostatnom hesle).

Klinské rašelinisko. B zóna Chránenej krajinej oblasti Horná Orava - najstaršie chránené územie Hornej Oravy, vyhlásené v roku 1967, južne od obce Klin v Oravskej kotline na ochranu vrchoviska nelesného typu - rašeliniska s extrémne nízkym obsahom živín, zásobovaného len zrážkovou vodou. Územie je zároveň územím európskeho významu, je súčasťou rozsiahleho chráneného vtáčieho územia Horná Orava (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000) a medzinárodne významnej mokrade (ramsarskej lokality) Mokrade Oravskej kotliny.

Areál pri soche Krista na vrchu Grapa. Na spolovice bezlesnom vrchu Grapa (797 m n. m.) vo východnej časti Podbeskydskej vrchoviny severne nad obcou Klin bola v rokoch 2007 - 2008 vytvorená 9,5 m vysoká kópia sochy Ježiša Krista v Rio de Janeiro v Brazílii. Rozpažené ruky Krista Spasiteľa symbolizujú jeho ochranu celej Oravy. V areáli sa nachádza ďalej socha modliaceho sa Svätého Otca Jána Pavla II., štrnásť zastavení križovej cesty a kaplnka Božieho milosrdenstva. Iniciátorom i financovateľom je miestny podnikateľ Jozef Sroka, autorom sôch zo železobetónu a yporu je miestny ľudový rezbár Peter Ganobjak.

Ťaskovka. B zóna Chránenej krajinej oblasti Horná Orava - maličké chránené územie v doline Klinského potoka v Podbeskydskej vrchovine nad severným koncom obce Klin vyhlásené v roku 1995 na ochranu na Hornej Orave ojedinelého výskytu penovcov a travertínových útvarov a slatinného rašeliniska s existenčne ohrozenými druhmi rastlín.

Oravská kotlina. Znížený, horizontálne členitý geomorfologický celok na severnom Slovensku na Hornej Orave pri slovensko-poľskej štátnej hranici medzi obcami Suchá Hora, Tvrdošín, Trstená, Námestovo a Zubrohlava s úzkym výbežkom k juhozápadu pozdĺž Bielej Oravy po Hruštín v nadmorských výškach 575 - 810 m. Jeho centrum vyplňa vodná nádrž Orava. Do Poľska presahuje východným smerom ako Kotlina Orawsko-Nowotarska. Na Slovensku susedí s flyšovými pohoriami - na severozápade s Podbeskydskou vrchovinou, na juhu Oravskou Magurou, Oravskou vrchovinou a Skorušinskými vrchmi. Kotlinu vyplňajú neogénne morské a jazerné sedimenty (íly, zriedkavejšie piesky až pieskovce, ojedinele lignitové sloje). Na okrajoch ich prekrývajú mladšie sedimenty - pleistocénne a holocénne piesky a štrky náplavových kužeľov, riečnych terás a nív potokov a najvýchodnejšej časti v širšom podhorí Tatier rozsiahle štrkové až balvanité náplavy glacifluviálneho kužeľa Czarneho Dunajca. Pomerne vlhké a chladné podnebie, pahorkatinný reliéf a nepriepustné íly podmienili vývoj rašelinísk na celom území kotliny (ich značná časť bola v roku 1953 zatopená Oravskou priehradou). Všetky vodné toky ústia do Oravskej priehrady. Významná zachovaným prirodzeným charakterom je sčasti hraničná riečka Jelešňa/Jelešna. Veľká časť územia kotliny, najmä vodná nádrž Orava a mokradové lokality okolo nej, je súčasťou Chránenej krajinej oblasti Horná Orava.

Podbeskydská vrchovina. Magurským flyšom so striedaním paleogénnych pieskovcov a ílovcov budované pohorie na severe Slovenska pri slovensko-poľskej štátnej hranici a medzi obcami Zubrohlava, Námestovo, Hruštín, Zákamenné, Oravská Lesná a Rabčice susediace s Podbeskydskou brázdou a Oravskými Beskydami na severe, Kysuckou vrchovinou na západe a Oravskou Magurou a Oravskou kotlinou na juhu. Za poľskou hranicou pokračuje po dolinu Čiernej Oravy/Czarnej Orawy ako horský mezoregión Działy Orawskie. Vrchovina s chrbtami dosahujúcimi prevažne 900 - 1 000 m n. m. (maximálne 1 051 m vrch Vráta severne od obce Breza) je rozčlenená potokmi prevažne severojužného smeru (od západu k východu napr. Juríkov potok, Zásihlianka, Klinianka, Mútňanka, Veselianka, Polhoranka) pomerne hlbokými dolinami s úzkym dnom a intravilánmi viacerých obcí. Zväčša ide o prítoky Bielej Oravy. Geologická stavba v kombinácii s členitosťou územia a vyššími úhrňmi zrážok predstavuje priaznivé podmienky pre výskyt početných zosuvov. Územie je z veľkej časti odlesnené s poľnohospodárskym charakterom, mozaikovitú lesné a bezlesné (lúky, pasienky) časti mimo intravilánov sú súčasťou Chránenej krajinej oblasti Horná Orava.

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Premeny lesa
2. Rašeliniská
3. Tradičná poľnohospodárska krajina
4. Živočíchy tradičnej poľnohospodárskej krajiny
5. Horopis
6. Lúky, ich význam a liečivá sila
7. Pralesy
8. Lesný ekosystém
9. Mimoprodukčné funkcie lesa
10. Živočíchy lesa
11. Kaplnky a kríže v obci Klin
12. Ťaskovka
13. Klin a plátenníctvo

NÁUČNÝ CHODNÍK PREMĚNY LESA

Projekt realizovaný v rámci dotačního programu Místní akční skupina pro rozvoj venkova v rámci operačního programu "Ruralní rozvoj" (MOP - 2004 - 2006)

Mapa území projektu

Úvodní text: Tento učební chodník je určen pro návštěvníky, kteří se chtějí dozvědět více o proměně lesa v zemědělskou krajinu. Chodník je dlouhý 1,5 km a vede od zastávky v obci Krasná Lhota směrem na jihovýchod. Na chodníku jsou umístěny 10 zastávek, které představují různé typy krajiny a zemědělské činnosti. Každá zastávka má vlastní text a obrázky, které ilustrují daný typ krajiny. Chodník je vhodný pro děti i dospělé a je vhodný pro školní výlety a turistické výlety.

1. Zastávka: Úvodní zastávka s mapou území projektu a seznamem zastávek. Mapa ukazuje trasu chodníku a jeho délku 1,5 km. Seznam zastávek obsahuje: 1. Úvodní zastávka, 2. Úvodní zastávka, 3. Úvodní zastávka, 4. Úvodní zastávka, 5. Úvodní zastávka, 6. Úvodní zastávka, 7. Úvodní zastávka, 8. Úvodní zastávka, 9. Úvodní zastávka, 10. Úvodní zastávka.

2. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

3. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

4. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

5. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

6. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

7. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

8. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

9. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

10. Zastávka: Úvodní zastávka s textem a obrázky. Text popisuje úvodní zastávku a její význam. Obrázky zobrazují různé typy krajiny a zemědělské činnosti.

